

μ' αὐτό, κι' ἀπάνω 'στὸ παιγνίδι, ἐκεῖ ποῦ καθὼς ἔμπαινα. τὸ ἔρριξε μέσα 'στὴ γωνιά, στῆς φλόγες τῆς φωτιᾶς. Ἐχύμηνε σὰν τὴν ὀχιά νὰ πάρω τὸ μαντήλι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τῆς φλόγες. Κύτταξε τὰ χέρια μου, πῶς τὰ 'χω κατακαυμένα, μὰ δὲ μπόρεσα, παρὰ μονάχα αὐτὴ τὴ ἀκρούλα νὰ γλυτώσω. Ἀμέσως ἐκατάλαβα πῶς τ' ὄνειρο ποῦ εἶδα μὲ 'μάτια ἀνοιχτά, καὶ τὸ μαντήλι ποῦ ἐκάηκε, ἐσήμαιναν πῶς ὁ Κωνσταντῆς ἢ πέθανε ἢ πεθαίνει, καὶ εἶπα: τί κάθουμαι ἐγὼ ἐδῶ, δὲν πάω 'στὴν Ἀθήνα, κι' ἂν ζῇ νὰ μὴ τὸν χωρισθῶ ποτέ; ἂν πέθανε νὰ κλάψω, κ' εἰς τὸ μνημῆμά του ἕνα σταυρὸ νὰ βάλω, κ' ὕστερα νὰ πάω 'στὸ γυαλὸ νὰ δέσω πέτρα 'στὸ λαμόμου, καὶ πέσω νὰ πνιγῶ.

Γι' αὐτὸ μὲ βλέπεις, γέροντα, τὴν νύχτα 'στὸ σκοτάδι, μονάχη μου νὰ πορπατῶ Πηγαίνω 'στὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ ἰδῶ τὸν Κωνσταντῆ πεθαμένο ἢ ζωντανό.

(ἀκολουθεῖ)

N. A. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ ΔΑΝΙΗΛ (1821)

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τώρα πλεον ἄς ἐλθῶμεν στὴν πρώτην διελίαν μήπως ἀληθμονήσωμεν τὴν πρώτην συντυχίαν. Ἐμβόηκαμεν οἱ πρώτιστοι, ὅλοι σι-ηρωμένοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχιερεῖς, ὡς κα-αδικασμένοι. Ἀλλοῖμονον τί γίνηκεν ἐκεῖ· οὐδὲ τὸ ἐσπέρας, ἕως νὰ ξενοκτιήσωμεν, νὰ ἰδοῦμεν φῶς ἡμέρας. Φῶς; ἄχ ποῦ νὰ τὸ βρῶμεν; ἕνα παραθυράκι, καὶ 'κεῖνο μᾶς τὸ ἐκλείσαν μ' ἕνα παλησοκουτάκι. Ἀπέρασεν ὅμως ἡ νύξ· μὰ πῶς; ἐγὼ ἤξούρω! 'στὸ πόδι ὡς κατὰδικος, ὕπνον καὶ ποῦ νὰ εὔρω; καὶ πῶς νὰ κοιμηθῶ ἐγὼ, ὁμοίως κ' ἰοῖ ἄλλοι; ποῦ ἄρηνεν ἡ ἄλυσος νὰ γύρωμεν κεφάλι; Δευτέρα ἐξημέρωσε, νὰ μ' εἶχε ξημερώσει, καὶ ὁ Ἀλῆς ὁ φύλακας, ἐδῶ νὰ μ' εἶχε σῶσει. Ἐμθαίνει ἀγριώτατα, στὰς πένες τῆς ἡμέρας, «Κάλλ» λέγει τῶν ἀνθρώπων μας, τῆς φύσεως τὸ τέρας. ἀνθρώπους βλέπεις δεκοκτῶ ὅλους ἀλυσωμένους, τοὺς ἐδικούς μας τοὺς πτωχοὺς, σιδηροδεδεμένους. Τζικάρ, τοὺς λέγει ὁ Ἀλῆς, ἐλᾶτε νὰ σᾶς βγάλω, σ' ἄλλον ὁδοῦ πλατύτερον γὰρ θέλω νὰ σᾶς βάλω. Ἀνάθεμα ποῦ σ' ἔφερεν, Ἀλῆ γιὰ τὴν κακὴν μας, καὶ σὲ καὶ τὸν αὐθέντην σου τυχὴν τὴν ἐδικὴν μας, τοὺς εὐγαλεν ὁ ἄπιστος τοὺς πῆσαν διλοφόροι καὶ τοὺς κατεθανάτωσαν, λύκοι οἱ αἰμοδόροι μέσα καὶ τὸ κοπέλι μο', ἦτον ὁ Δημητράκης. Ἐνα παιδὶ καλλώτατον, καὶ ἕνας σουλιωτάκης, Ἀχ! τί καρδιά μᾶς ἔλεινε; ποῦ νοῦς εἰς τὸ κεφάλι; ποῦ ὅλοι ἐνεκρῶθημεν, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι! Τί θέλεις τώρα νὰ σὲ πῶ, νὰ πῶ γιὰ τὸ γιγάντι; εἰμένα τ' ποί μῆπενεν ἕνα στεῖν χανδάκι. Στὰ κούτζουρα ποῦ βάνουσε ἡ μὲν μερὶά κι' ἡ ἄλλη, τὰ πόδια τους εἰ ἄρχοντες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι. Ἐκεῖ μέσα πλακώθηκα σὰν ψάρι φλομωμένο ἐτοὺς ἄλλους ἐφαινούμενα, ποντίκι λαθωμένο.

Ρωτᾶς καὶ γιὰ τοὺς ἄλλουνοὺς, καὶ καίνοι κοντὰ σὲ μένα, σὰν λαθωμένοι ποντίκοι, ἔτρεχαν στὰ χαμένα, Ἐπάνω του; εὐρέθηκα σκιασμένα τὰ σανίδια πόσα νερὰ τοὺς ἔχουναν ἀφῆνα τὰ σαρίδια. Πό-ε τοὺς ἔδλεπες ὕγρου, πότε κορινθιασμένους, καθὼς τὸ γλόνι κι' ἡ βροχὴ κάμνει τοὺς ἐξωσμένους, Πεῖνα καὶ δίψα τί νὰ πῶ; πῶς νὰ τὴν περιγράψω: γιὰ μὲν πονκίτζα κρείθην μούρχοτανε νὰ κλάψω. Ἐνα ψωμάκι κρείθην σὲ δεκοκτῶ ἀνθρώπους, νὰ μο ρασθῇ στὰ δεκοκτῶ, δίκαια ζυγισμένον. Πάρε σὺ τὴν πονκίτζαν σου, καὶ γὼ τὴν ἰδὴ κὴν μου, καὶ κλαῦσε σὺ τὴν τυχὴν σου, καὶ γὼ τὴν ἐδικὴν μου, πάρε τὸ ποτηράκι σου, νᾶνε γιὰ μερδικόν σου καὶ γέμισέ το μὲν φορὰ, αὐτόναι τὸ νερόν σου σκόρδον ἢ εὐδα ἐδίδες, ἔτλωνες τὴν ψυχὴν σου, τόσον καλὸν μᾶς ἔκαμεν καὶ νᾶχω τὴν εὐχὴν σου. Μὰ ποῖς νὰ ἐλθῇ πρὸς ἡμᾶς, ποῖς νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ; ποῖς νὰ κυττάξῃ φυλακὴν, ποῖς νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ; Οἱ φύλακες ἐστέκοντο μὲ ἄγριον μὲ βλέμμα, δλονυκτῆς ἐκάθοντο μὲ ἄγρυπνον τὸ πνεῦμα. Ταῦτα ὅμως ἐγίνοντο, ὅλα εἰς τὴν ἀρχὴν μας, π' ἀκόμα δὲν τὴν γέμισαν καλὰ τὴν φυλακὴν μας, ἴσπερον ὅμως ἀρχήσαν νὰ φέρουν ὅλο ἕνα τούρκους ρωμαίους ἐν ταύτῳ, κοντὰ σεσὲ καὶ μένα, Τότε νὰ δῆς τί γίνεται, τότε νὰ δῆς ταῖς ψείραις τότε νὰ καλοστοχασθῇ ταῖς ἐδικαῖς σου μείραις. Σὰν ἄμμον θέλεις νὰ ταῖς πῶ, μεγάλας σὰν κριθάρι, ἡμᾶς ἀφοῦ περιλάβαν πῆγαν καὶ τὸν πορτάρι, στραβὸς ὁ ἦτον ἔδλεπεν, ἐτζάκις ὁλοένα, ὅλους λευκοὺς τοὺς ἔδλεπε, γερμάτον τὸν καθένα Ἐγὼ μ' αὐτὸν ἀληθμονάσα νὰ πῶ καὶ ἕνα ἄλλο ὅπου παραβαλλόμενον, κρίνεται περὶ μεγάλο. Ἐκεῖ μέσα μᾶς ἔφεραν καὶ ἄλλους λαθωμένους σκλάβους ρωμαίους καὶ πιαστοὺς, μαχαιροβαρμένους. Αὐτὸ τὰ ὑπερέβαινεν ὅλα τὰ βάσανά μας δ' οἱ γιγάρδες ἔτρεχαν, μπροστὰ στὰ μάτια μας. Τί βρῶμα, σὲ παρακαλῶ, πέμε τὸν στὸν θεόν σου, ἂν ἐξω διεπέραγε στὸν τόπον τὸν δικόν σου; Θεὲ καὶ πῶς βαστούσαμεν ἐκεῖνος τὰς ἡμέρας τόσσα κακὰ νὰ βλέπωμεν, πρῶτ' καὶ τὸ ἐσπέρας! Ἐκείνους τοὺς φοβερισμοὺς, ἐκείνους τοὺς κινδύνους, τρόμους τοῦ καθημερινοῦ θανάτου, τοὺς πανδαίους.

Ἐλ.— Καὶ πῶς δὲν ἐταχθήκατε, γιὰ πέμε, καλογέροι;

Δ.— Ὅχι αὐτὸ ἐτάξαμεν, ἀλλὰ καὶ πρωτογέροι. Πλὴν τώρα τὸ ξεχάσαμεν, ἐπτάσαμεν τὰ ἔγνη τὰ πρῶτα καὶ κυττάζομεν παράδες ποῖς μᾶς δείχνει. Ἐγὼ τὸ λέγω ἀνοικτὰ, δοῦμαι μαθημένος, ἀμαρτημάτων πέλαγος παντοιοφορτωμένος, Ἀλλ' ἔθεν δὲν ἐγ' νῆκεν κακὸν τὸ ἐδικόν μας αὐτὸ ὅπου ἐπάθαμεν, ἀλλ' ἐξ ἀμαρτιῶν μας. Καὶ τὰ δεινὰ ποῦ πάθαμεν, ὅλα τὰ παρομοιάζω μὲ τὴν πληγὴν τοῦ Φαραῶ, καλῶς τὰ ταυρίζω. Ὅτι καὶ 'κεῖνον καὶ ἡμᾶς διὰ τὴν ἀμαρτίαν θεὸς μᾶς ἐτιμώρησε διὰ τὴν ἀπειαν, Ἐπεςαν μὲ τὴν λοιμικὴν, ἄς ἐλθῶ εἰς τὸν δρόμον, οἱ ἐδικοί μας ἀνθρώποι μὲ φόβον καὶ μὲ τρόμον. Κουφάθηκα, στραβώθηκα, ἄλλοι παραλαλοῦσιν ἄλλοι ἀναστενάζουσιν, ἄλλοι θρηνολογοῦσιν. Τί θέλεις τώρα νὰ σοῦ πῶ; ὅσα μὲν ἀρτιζουχάλη, πλεον δὲν ὑπεφέραμεν, δὲν εἶχαμεν κεφάλι, ἡ σκότω μας τῷ γράφομεν, ἡ βγάλε μας ἐδῶθεν, ἡ τοὺς ἀρρώστους χώρισε, τί πάσχομεν παντόθεν. Κ' ἦτον ἡ ὥρα ἀνοικτὴ, ὡς λέγει καὶ ὁ μῦθος, καὶ ἤκουσεν ὁ δυσεβής, μὲλον ὁπαῦτον λίθος. Καὶ οὕτως ἀπεράσισεν, ἡμεῖς νὰ ἀναδῶμεν στοῦ πῆμπαση ἕναν ἱντᾶ, καὶ νὰ συρταρισθῶμεν. Ἰδε καὶ ὁ Ἀχμέτης μου τὴν ἐδικὴν μου γούνα τὴν ἡσάσε σὰν ἀητὸς τὴν κότα στὴν κουρούνα, καὶ μ' ἄρπασε τὸν δυστυχὴ μ' ἕνα κοντογυνάκι, αὐτὸ νὰ ἔχω πάπλωμα νὰ τῶχω αἱ γιγάντι. Ἐγίνεν ἡ ἀπόφασις, ἐπάνω ν' ἀναβῶμεν.

ἡμεῖς τὸν ὑψιστον θεὸν γὰρ αὐτὸ δοξολογοῦμεν.
Πάλιν εἰς τὸ προκείμενον, ψυχὴ μου ἄς ἐλθοῦμεν,
καὶ σὲν ὄνδ᾽ αὐτοῦ πᾶς ὁ γὰρ καλὰ ἄς ἀναβούμεν.
Νὰ βροῦμεν μέσα καὶ ἐκεῖ ἕνα μικροτάξι,
γὰρ τὰ πιασμένα τὰ πουλιὰ ἕνα μικρὸ κλουβάκι,
νὰ λάβωμεν οἱ δυστυχεῖς ὡς χάψιν ἀνωτέραν,
ὀλίγην ἄνεσιν ἐκεῖ, νὰ πάρωμεν ἄεραν.
Πλὴν πάλιν μᾶς ἀρρώστησεν ὁ ἅγιος Ὡλένης,
ἀπὸ κακὴν διάρροϊαν, καὶ πῶς νὰ ὑπομένης;
μάλιστα δὲν ἀλλάξαμεν ἀκόμη ἀδελφέ μου,
ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ποῦ μὴδῆκαμεν, καλὲς ὁμῶς πειστέ μου.

Ἐλ. — Καὶ πλεονί τι ἐκάνατε, ἄς ἐστειλεν κανένας,
ροῦχα γὰρ νὰ ἀλλάξητε τὴν λάσπην ὁ καθ' ἕνας;

Δ. — Τότε δὲ μᾶς ἐκέλευσαν τινὲς ὁμῶς πειστοί μας,
νὰ ἀλλάξωμεν μᾶς ἐστειλὼν ἡμεῖς καὶ οἱ ἄνθρωποι μας.
Νὰ πῶ γὰρ τοὺς σαράφηδες, σ' αὐτὸ ὁ θεὸς μὲ βλέπει,
πολλὰ καλὰ μᾶς ἐκάρησαν, φερθῆκαν καθὼς πρέπει.
Καὶ ροῦχα μᾶς ἐστειλᾶσιν ἀπὸ τὰ ἱδικὰ τους,
πολλάκις μᾶς κυττάζουσιν καὶ ἀπὸ τὰ φαγητὰ τους.
Ψωμὶ μᾶς ἐπροφθάνει ποῦ ἦτον ἡ ψυχὴ μας
στὴν ἄκρην γὰρ νὰ πεταχθῇ νὰ φθίρῃ ἡ ζωὴ μας,
Ἄς τὸ ἀφήσω καὶ αὐτὸ, ὅλα αὐτὰ ἄ. λείψουν,
καὶ ἕνα παράξενον νὰ πῶ, ὅτοι τ' ἀκούει νὰ φρίξου.
Κεῖ μέσα ποῦ καθήμεθα, φαίνεται νὰ κατοικεῖ
ἡ δαίμων ἢ ὁ ἄσολος (οἷμοι καὶ πῶς ἐβδῆκα)
καὶ μᾶς ἐπείραξε σχεδὸν ὅλος (ὦ τῆς μωρίας!)
Ὅλοι σχεδὸν νὰ λέγωμεν (ὦ τῆς φιλοδοξίας)
τί εἶσαι σὺ καὶ τ' εἶμαι ἡ γὰρ, ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον,
τῆς δόξαις μας νὰ δείχνωμεν μικρὸς μὲ τὸν μέγαν
Ἐσὺ τὸ πταῖς, ὅχι ἐγὼ, ἐσὺ ἔσυν ἡ αἰτία,
μᾶς ἐβλεπες καὶ ἐκάναμε σὰν τὰ μικρὰ παιδία.

Ἐλ. — Μὰ ποῦς τὰ ἔλεγεν αὐτὰ, καὶ διατὶ αἰτία,
στὴν φυλακὴν ἐγένετο τέτλη λογομαχία;

Δ. — Νὲ σου εἰπῶ ἐντοσέπομαι, διὸ καὶ τὸ ἀπῆλυν,
ὅλα αὐτὰ τὰ παλαιὰ, στὴν σφίγγ τὰ ποδῶν
Τοῦτο σὲ λέγω μοναχὰ, αὐτὴ λογομαχία,
πάλιν μᾶς ἐκαταίβασε στὴν πρώτην κατοικίαν.
Περάσαμεν τὴν αὐτοὺς πάλιν εἰς τὸ κεφάλι,
στὴν πρώτην κατοικίαν μας μικροὶ τε καὶ μεγάλοι,
Πλὴν δὲν στοχάζομαι ἐγὼ τοῦτο ἀπὸ κακίαν,
μὴτ' ἀπὸ πάθος τῆς ψυχῆς μὴτ' ἀδιακρίσιαν.
Ἄλλ' ἐξ αἰτίας φυλακῆς, ἐκ τῆς στενοχωρίας.
ἐκ τῆς ἐλλείψεως τροφῶν, ἐκ τῆς δεσμοφορίας.
Καὶ μάρτυράς μου ὁ κλεινός, ὁ τῆς Μονεμβατίας,
μητροπολίτης σεβαστὸς, ἀνὴρ ψυχῆς τῆς μίας,
Ὅπου μέσα στὴν φυλακὴν ἀπὸ τὴν σιτοδείαν
πρὸς κύριον παρέδωκε ψυχὴν του τὴν ἁγίαν.

Μὰ τώρα βλέπω ἑξαφ᾽ αὐτὰ καὶ ἄλλαξε τὸ πρᾶγμα,
νὰ ἔλαβεν ἄλλην μορφήν ἀγερτῶν τὸ τάγμα.
Ἐκεῖνος ὁ ὑπερμετρεῖς θυμὸς Τουρκῶν νὰ παύῃ,
ἀρχῆσε καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν γὰρ νὰ σκοντάβῃ.
Καὶ ἡ αἰτία ἦν αὐτῇ, πρῶτον οἰκονομία,
κυρίου μας ἡ πρόνοια, ἡμῶν ἡ σωτηρία.
Δεύτερον τῶν χρ.στιανῶν, τῶν ἑξῶ ἀδελφῶν μας
μεγάλων τε καὶ τῶν μικρῶν ὅλων ὁμοπιστῶν μας,
τὸ φέρεσιμον τὸ τακτικόν, ἐσχάτη γενναϊότης
ἡ θερμουργὸς ἐπιμονή, κείνη ἡ ἐκψυχότης.
Πρῶτον ἐστάθῃ ὁ θεὸς, δεύτερον ὁ γενναῖος
Πετρίμπεϊς ὁ ἐνδοξός, ὁ ἔμφρων καὶ ἐδραῖος,
Σπαρτιατῶν ὁ Πρόεδρος, ψυχὴ γενναϊοτάτη,
καὶ ὅλη οἰκογένεια τῶν ὄντι ὑπερτάτη.
Καὶ μετ' αὐτὸν δὲ νὰ εἰπῶ, ἐστάθῃ ἡ γενναία,
Κολοκοτρώνη ἡ καρδιά, ἡ ὁστομος ρομφαία.
Οἱ Τουρκοὶ ἀδυνάτησαν, ἀρχῆσαν νὰ περνοῦσι
ἀπὸ μπροστὰ τῆς φυλακῆς καὶ νὰ μᾶς χαιροῦσι.
Ἀρχῆσαν νὰ μᾶς λέγουν, ἀνάθεμα τὴν ἔραν
ποῦ σὺ καὶ μετ' ἐβλήκαμεν μέσα σὲ τοῦτην χώραν
Τώρα ὅμως ἐγέννησεν τ' ἡμεῖς νὰ γίνῃ
ὅλα ἀλησιμοναῖα, ψυχὰς σὲ σὰς μὴ μετ' ἡ
Ἐγὼτ' ἐπάνω σὲν ὄντ᾽ αὐτὰ νὰ πάρειτε ἀέρα,

ἄδικα στερηθήκατε, τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα.
Τὴν ἔννοια ὅμως ἔχετε, καλὰ νὰ ὁμιλήτε,
τοὺς ἔξω νὰ πρᾶνῃτε, σωστὰ νὰ μὴ λαλήσετε.
Καὶ ὅπως ἐπατάχθημεν, κάλλιο νὰ μ' εἶχε βροῦμεν,
δὲ ἦτον συμφερότερον ἐκεῖ νὰ ἔχε σταθεῖμεν.
Ἐγὼ ἔκαμεν χαρούμενοι, χωρὶς νὰ στοχασθῶμεν,
ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν, ἔξω ὅταν εὐγῶμεν.
Τότε μᾶς ἦλθε προσταγὴ νὰ μεταφορεθῶμεν,
τὰ ροῦχα νὰ φορέσωμεν, καλὰ νὰ ἐνδυθῶμεν.

Ἐλ. — Ροῦχα ἐκεῖ καὶ ποῦ ἐσεῖς τότε νὰ τὰ εὐρήτε;
σὰ πόδια σας μπορούσατε τότε γὰρ νὰ σταθῇτε;

Δ. — Ροῦχα εὐθὺς μᾶς ἐτείλαν πρῶτα ὁ καὶ ὑμακάμης
δεύτερον ὁ Μουσταφάμπεης, καὶ τρίτον ὁ ἱμάμης.
Κιὰ μὴ ληστέη ὁ αἷτιος ἡμῶν τῆς καταδίκης,
τῆς ἀπωλείας τῶν Τουρκῶν, τῆς ἐδικῆς μας φρίκης.
Μᾶς ἐστειλᾶν παπλωμάτα, τάχα νὰ φυλαχθῶμεν,
ὅλοι καθὼς ἐμβήκαμεν, γεροὶ ὅλοι νὰ βγῶμεν.
Ἄλλ' ὅμως τί τὸ ὄφελος, ὅπου ὁ θάνατός μας
τὸ εὐγαλμα μᾶς ἐγένετο ἐσχάτος κίνδυνός μας.
Εὐθὺς ὅπου ἀλλάξαμεν μᾶς βάρεσαν μαχαίρια,
τομεοῦλα μᾶς ἐτίασε σὰ πόδια καὶ σὰ χέρια.
Ὅλοι μας κατακέφαλα ἐπέσασ' ἀδελφέ μου,
φαρμακωμένοι δυνατὰ, εὐὼ πιστεύσατέ μου.
Ἀρχῆσαν ἡ μαλλίνα μας καλὰ νὰ μᾶς θερμίζῃ,
νὰ μᾶς χωρίζῃ δυστυχῶς, ζωὴν μας νὰ στερίζῃ
Σήμερα βλέπετε ἕνα ὄντ' ὡς μεταποθαιμένους,
τὴν αὐρίο χωρὶς ψυχὴν ἡμῶν προστὰ σαβανωένους.
Κατήντησαν καὶ τέσσαροι νεκροὶ νὰ εὐρεθῶσι
ἀνάμεσα σὲ μὴ νικητὴ σὲν ἄδην νὰ διαβῶσι.
Ἐκεῖ τότε ἀπέθανεν ὁ ἅγιος Ναυπλίου,
ἄνθρωπος μεταδοτικός, ἄνθρωπος καλὸν βίου,
Ὁ Χριστιανουπόλεως αἵφνης ἐκ γῆς μετέβη,
ἄνθρωπος ἀγιώτατος (οἷμοι καὶ πῶς συνέβη!)
Τότε ὁ Δημητρίανης μου, ὁ τῆς ἐμῆς πατρίδος,
ποιεῖν ὁ ἀγιώτατος ἐκείνης τῆς μερίδος.
Τὸ εὖ ὁ Παπαλέξος, ψυχὴ γενναϊοτάτη,
ὁρμητικὸς, ἀψήφιστος, ψυχὴ ἄνδοσιότατη.
Τότε ὁ κατὰ πνεῦμα μοι υἱὸς Θεοδωράκης
ἀπέθανεν ἐν τῇ δόξῃ, ὁ λυτρωθεὶς πολλάκις
ἐκ τῶν χειρῶν ἀγαρηνῶν, ὁμοίως καταδίκης
τῆς ὁλοθρίας σουλακῆς, θανατηφόρου φρίκης.
Οἱ προῦχόντες μᾶς δεκοκτὼ, ἐμείναντες οἱ ἑξῇ
καὶ κ.ῖνοι ὅχι σάικοι, καθέως ἄς τὸ πιστεύσῃ.
Ἐγὼ χωρὶς ποδάρια, τὸ βλέπετε πῶς κουτσίαν
ἐπιάσθηκα τὰ πόδια μου, ἀληθινὰ χλωαίνω.
Τέσσαρους μῆνας ἄρρωστος, ὅλους εἰς τὸ κρεβάτι
ὁλοτελῶς ἀκίνητος, χωρὶς νὰ ἰδῶ μὲ μάτι.
μὴτ' εὐανὸν μὴτε τὴν γῆν, μὴτ' ἄλλο ἐκ τοῦ κόσμου
ἔχασα τὴν ὑγίαν μου, ἔχασα καὶ τὸ φῶς μου.
Καὶ μαρτυρεῖ τοὺς λόγους μου ὁ ἅγιος Ἀνδρούτης,
τὸ μόνον παραμῦθον ζωῆς μου τῆς περὶ σῶσης.
Ὅπως ὡς γράφω τὸ λοιπὸν, ἐχόντων τῶν πραγμάτων,
ἀπελπισίας τῶν Τουρκῶν, κείνων τῶν ἐπαράτων
ἔξω μᾶς ἐδιώρισαν, ὡς ἡμαστέ νὰ βροῦμεν,
Τὸ φῶς τοῦ κόσμου καὶ ἡμεῖς μὲ μάτια μας νὰ δεῖν,
Κ' εὐγῆκαμεν ὡς οἶδατε, δόξα θεῷ τῷ εὐστέ,
στοὺς ἀδελφοὺς χριστιανούς, δόξα τῷ πάντων κτίστη.
Βίβλια σὺς ἡξούρετε ὡς θεοὶ ἀπάντων,
ἀγωνισταὶ τῆς πίστεως, ἐχθροὶ τῶν ἐπαράτων.
Ἐγὼ ἡμῖν ἀπέναντι ἄρρωστος νεκρωμένος,
ἐπὶ κρεβάτου κείμενος, ἡμιθανὴς ριγμένος.
ἤκουα τὸν ἀφανιστὴν, τὸν ὁλοθῶν ἐκείνον
Τουρκῶν τῶν ἐπ' αἰμάτων τε καὶ αἵματι, τῶν πανδαινῶν,
ἡ οὐ πῶς ὡν ἐπύρξαν ἐλαβὼν κατ' αἵματι,
τὴν ἡμῶν καὶ τῆς ὕπνης τῶν κατὰ αἵματι,
ἤκουα καὶ ἐπὶ τῇ τελείῃ ἡ ὁρμή των.
Σαπὴν καὶ τῶν ἐκαρσιῶν ἡ ἀγορὰ δρυὶ των.
Καὶ ὡς ὡς στοχάσθηκα, δεδόξαται Κυρίῳ.
ἡ δὲ ἐπὶ ἡ παντοκράτης Θεοῦ μου τοῦ ἁγίου
δεδόξαται τὸ ὄνομα τριάδος τῆς ἀνίκα
πατρὸς υἱοῦ καὶ πνεύματος, τῆς τριπλοῦς οὐσίας.

Ὡ παντοκράτωρ κύριε, δείξον χρηστότητός σου τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχύιν μεγαλειότητός σου. Σπλαχνίσθητι καὶ οἰκτείρων λαὸν ἡμαρτηκότα, βοήθησον, ἐνίσχυσιν, λαὸν τὸν πενηκότα. Καὶ τὸν στρατὸν τὸν εὐτεδῆ, τὸν ὑπὲρ ἧς πατρίδος, κραταίωτον, ἁζιώσον καλλίστης τῆς μερίδος. Πάρεξον νίκας, ἀγαθὰ πρὸς πάντα τὸν πιστὸν σου. Συμμάχησον, διδάγησον, λαὸν τὸν ἐδικόν σου. Τοὺς δὲ ἔχθρους τῆς πίστεως, θύμα τῆς ἀπωλείας, ἀπέργασας πανάγαθς πλήρωτον ἀτιμίας. Ἐμὲ δὲ τὸν παμβέβηλον, ἐλέησον θεέ μου, καὶ σωτηρίας τὴν δέδωκεν δείξον, ὦ κύριέ μου.

Ταῦτα δὲ αὐτὸς ὁ ταπεινὸς Τριπόλεως κομίζω καὶ φανερά τὰ ἐκφώνω καὶ τὰ ἐκτινωδίζω, διὰ τὰ φιλῶνται μισοῦν, χάριν περιεργείας, στυγνῆς ὑπερηφανείας, θεοῦ εὐχαριστίας. Ζητῶν δὲ οὕτως συμπέθειαν, ἕνεκα ἀμαθίας τῆς ἀτελοῦς συστάσεως καὶ τῆς πολυλογίας.

† Ο ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ ΔΑΝΙΗΛ

αὐκὸς ἐν μηνὶ αὐγούστῳ

ΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ ΘΕΟΣ

(Διήγημα κινεζικόν)

Ἐν Κίνῃ οἱ Ταοῖσται προσφέρουσι πάντοτε εἰς τὴν γλυπτικὴν, ὅπως παραστήσωσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ πρὸ πάντων τοὺς ὑποχθονίους, εἰς τοὺς ὁποίους προσδίδουσιν ἑκτακτὸν ἀσχημίαν. Ὁ σκοπὸς τοῦ τοιοῦτου εἶναι, ἵνα οἱ ἀμαθεῖς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ καθαρὰ ἠθικὴ οὐδεμίαν κέκτηται ἐπιρροήν, ἐμμελῶσι εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν, ἐκ φόβου μήπως μετὰ θάνατον παρκαθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν φρικτῶν τούτων ὄντων.

Πρέπει νὰ προσθέσω ἐπίσης, ὅτι κατὰ τὸ σύνθημα ἐν τῷ Οὐρανίῳ Κράτει οἱ λόγοι ἐνοικιάζουσι δωμάτιον ἐν τινὶ ναῷ διὰ νὰ μελετῶσιν ἐκεῖ καθ' ἡσυχίαν ἐν τῇ ἀπομονώσει.

Νέος τις σπουδαστής, καλούμενος Τσοῦ, ἦτο μετρίως νοημοσύνης, ἀλλὰ λίαν ἀνδρείος καὶ θαρραλέος.

Μίαν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκάθητο εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν μετὰ τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ποιήσῃ ἐπίδειξιν τοῦ θάρρους αὐτοῦ, καὶ ἐδέχθη τὸ εἶξαι στοίχημα: Νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ναὸν καὶ νὰ φέρῃ ἕνα ὑποχθόνιον Θεόν, ὅπως τὸν θέσῃ εἰς τὸν τόπον ἐνὸς ἀπόντος συνδαιτηγμένου.

Καὶ ἐπέτυχεν τὸ στοίχημά του· διότι, μετὰ βραχείαν ἀπουσίαν ἐπέβη πρᾶγματι, κομίζων τὸ ἄγαλμα.

— Προσεκάλεσα πρὸς χάριν σὰς αὐτὸν τὸν γενειοφόρον κύριόν μας, ἀνέκραξεν εἰσερχόμενος.

Ὅλοι ἡγήθησαν καὶ ἕκαστος ἔπαισε νὰ προσεγγίσῃ τὸ ποτήριόν του εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Κυρίου. Ἀλλ' ἀμέσως, φοβηθέντες ἐκ τῆς μακρᾶς παρουσίας τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν, οἱ κεκλημένοι παρεκάλεσαν τὸν

τολμητὴν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν φοβερόν Θεόν εἰς τὸν ναὸν του.

Ὅταν ὁ Τσοῦ ἐπανεβήκε τὸν Θεόν εἰς τὴν συνήθη θέσιν του, τῷ εἶπεν ἀναχωρῶν:

— Ἐχε τὴν καλὸσύνην νὰ μοὶ συγχωρήσῃς διὰ ἐνόχλησιν τὴν ὁποίαν σοὶ ἐπροξένησα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ οἰκία μου δὲν εἶναι μακρὰν, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ ἔρχεσαι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ μὲ ἐπισκέπτῃσαι, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ συνομιλῶμεν περισσότερον ἢ ἀπόψε.

Τὴν ἐπαύριον ἐδόθη τὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε τὸ ἐπαθλὸν τοῦ στοίχηματος. Ἀφοῦ ἠυθὺμῃσε καλῶς, ὁ Τσοῦ ἐπέστρεψε μόνος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐν ὥρᾳ ἀκοῦντως προεχωρηκυῖα. Καθ' ἣν ὥραν ἐμιλλε νὰ σβύσῃ τὸ φῶς διὰ νὰ κοιμηθῇ, ἤκουσε νὰ κτυποῦν τὴν θύραν.

Ἦνοιξε. Ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἴστατο ὁ Θεός!

— Ἄ! θὰ ἀποθάνω, ἐκραξεν ὁ σπουδαστής· χθὲς τὸ ἑσπέρας ὑπῆρξεν ἐλλειψὶς τοῦ πρὸς σὲ ἀπαιτουμένου σεβασμοῦ, καὶ ἔρχεται ἀναμφιβόλως νὰ μὲ τιμωρήσῃς διὰ τοῦτο.

Εἶδε τότε, ὅτι ἐν χάσμα παρεμέρισε τὴν γενειάδα τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐφάνη οὗτος εὐμενὸς μειδιῶν:

— Ὅχι, μὴ φοβεῖσαι, εἶπε. Μὲ εἶχες προσκαλέσαι προχθὲς, καὶ ἀπόψε, ἐπειδὴ ἔχω εὐκαιρίαν, σπεύδω νὰ ἔλθω εἰς συνάντησίν σου!

— Ἀλλὰ, κάθησαι λοιπὸν κύριε, εἶπεν ὁ Τσοῦ, ὅστις ἀπὸ τοῦ φόβου εἶχε μεταπέσει εἰς τὴν χάσαν, καὶ μετέβη ἀμέσως νὰ φέρῃ ποτὰ ἄφθονα, παρήγγειλε δὲ καὶ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ νὰ παρασκευάσῃ μερικὰ νόστιμα φαγητά.

Ἐκείνη, πεφοβισμένη, προσεκολλᾶτο ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ συζύγου της, θέλουσα νὰ τὸν κρατήσῃ ἐν τῷ δωματίῳ της καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ πλησίον τοῦ Θεοῦ· ἐροβαίτο καμμίαν σκληρὰν ἐκδίκησιν τοῦ ὑποχθονίου δειμόνος.

Ἐν τούτοις, ὁ σπουδαστής, χωρὶς νὰ προσέξῃ πῶς εἰς τὰς παρακλήσεις της, ἐπέστρεψε πλησίον τοῦ θένου του.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ γεύματος ἔμαθεν, ὅτι ὁ Θεὸς ὠνομάζετο Λοῦκ, καὶ ὅτι ἐγίνωσκε πᾶν ὅτι συνέβη ἐν τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν σύγχρονον φιλολογίαν.

Τοῦτο δὲν τὸν ἐμποδίσεν νὰ κενώσῃ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν μεγάλῃς φυλάκας οἴνου.

Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἔκτοτε ἐπανελαμβάνετο ἀκετὰ τακτικῶς, ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν, καὶ ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη ἠδύκνευεν ἐπαισθητῶς. Μίαν ἡμέραν ὁ Τσοῦ, ἀφοῦ ἔπαιε, τῷ εἶδει ἐν φιλολογικὸν ἔργον του, τὸ ὁποῖον ὁ Λοῦκ εὖρε λίαν ἀνεπαρκές.

Ὁ Θεὸς ἀνῆρχετο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ λογίου, ὅστις δὲν εἶχε στόμαχον τοσόν στερῶν ὅσον ὁ Θεός, καὶ ἐν τέλει, ἀπειναφώθη ἡσύχως. Πάραυτα ἠσθάνθη πόνον ἰσχυρὸν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφυσινισθεὶς εἶδε τὸν Λοῦκ καθήμενον παρὰ τὸ προσκέφαλον τῆς κλίνης του καὶ ψιλαφούντα τὰ ἐντὸς τοῦ κρανίου του, τὸ ὁποῖον εἶχε σχίσαι εἰς δύο.

— Ποτέ δὲν σ' ἔκαμα κενὸν κακόν! ἐκραξεν ὁ